

פאנל מקצועי בנושא: דרכי ההתמודדות עם תאונות העבודה בענף הבנייה בחברה הערבית

מימין לשמאל: לואיס אהריש, דחיל אבו זיאד, ג'קי חורי

לתאונות. רק 20% מהמקרים נחקרים בכיוון פלילי, על אף שהדרך האמיתית לפתרון הבעיה היא חקירה לצורך הפקת לקחים.

**"אי אפשר להטיל את האחריות למספר
ההרוגים על העובד, כפי שאי אפשר להטיל
על העובד את האחריות לשכר הנמוך יותר
מהשכר המינימלי, זאת, כיוון שיש זכויות
בסיסיות שמתחת להן איננו יכולים לרדת"**

חבר הכנסת עבד אל-חכים חאג' יחיא אמר כי יש לתת חשיבות לסוגיית תאונות העבודה, וכי הוא מציג זאת בכל הזדמנות. לדבריו, הוא החל ביוזמה של לימוד בטיחות בדרכים בבתי ספר ערביים לתלמידי כיתה י', ויאבק גם כדי ללמד בטיחות בעבודה בבית הספר. חינוך, לדעתו, הוא במקום הראשון, אבל נחוצה גם הרתעה. חאג' יחיא מציע לתחקר את העובדים מיד אחרי התאונה, כדי להוציא מהם את האמת העובדתית, המדויקת ביותר, ולוודא שהוכשרו לעבודתם.

סלים לחאם אמר שלפי דעתו התאונה היא באחריות קולקטיבית של כל מי שקשור אליה, באופן ישיר ובאופן עקיף. לחאם יצא נגד האמירות "לבטל את הרישיון

הדיון בפאנל החל בהצגת בעיה על ידי העיתונאית לואיס אהריש, שלפיה חל שינוי בתקשורת ובשיח הציבורי בחברה הערבית לגבי נושא תאונות העבודה בכלל, ותאונות העבודה בענף הבנייה בפרט. בשונה משנים קודמות, היום, בכל תאונת עבודה קשה בענף הבנייה מקדישים זמן בתקשורת הערבית לספר את סיפורם של ההרוגים ואת הסיבות לתאונה. אף על פי כן, שינוי זה מתרחש רק בתקשורת הערבית, והשיח בתוך החברה הערבית לא תופס תאוצה בחברה הכללית ולא לתחודה באמצעי התקשורת הישראליים. אלא שכוחה של החברה הערבית לבדה מוגבל בכל הנוגע להובלת שינויים בתחום זה, קבלת החלטות וחקיקת חוקים.

נשאלת השאלה מדוע מתרחשות תאונות עבודה כה רבות בחברה הערבית בכלל, ובענף הבנייה בפרט? האם מפאת חוסר אמון במסד נוצר זלזול בחוק? כיצד אפשר לטפל בבעיה זו? האם חינוך לבטיחות מגיל צעיר - חינוך לאחריות אישית ולאחריות הדדית - יכול להיות פתרון? **דחיל אבו זיאד** סבור כי ריבוי תאונות העבודה נוצר מסיבות אידאולוגיות וכלכליות. לדבריו, כלכלת המדינה היא כלכלה ניאוליברלית, שאינה תומכת במעמד החברתי הנמוך, אלא עובדת רק לטובת בעלי ההון. כך, פוחתות אפשרויות התשלום עבור דירות (כוח הקנייה יורד), וזה בא על חשבון העובדים הפשוטים.

אבו זיאד התייחס גם לעובדים פלסטינים, שיוצאים מהבית בשעות הבוקר המוקדמות, עובדים שעות רבות וללא זכויות בסיסיות. **ג'קי חורי** אמר כי אין הרתעה בחברה הערבית, ובשל כך יש יותר עברות על החוק. לדעתו, חלק מהאחריות בנושא זה מוטל על החברה הערבית.

עורכת הדין גדי ניקולא טענה שבעוד מספר ההרוגים בתאונות עבודה בכלל, בישראל, נמוך יחסית למספר ההרוגים בתאונות עבודה במדינות האיחוד האירופי, מספר ההרוגים בענף הבנייה בארץ גבוה פי 2.5 ממספר ההרוגים בענף הבנייה במדינות האיחוד האירופי.

לטענתה, אי אפשר להטיל את האחריות לכך על העובד, כפי שאי אפשר להטיל על העובד את האחריות לשכר הנמוך יותר מהשכר המינימלי, זאת, כיוון שיש זכויות בסיסיות שמתחת להן אי אפשר יכולים לרדת. לדברי עו"ד ניקולא, לא נעשו חקירות לברור הסיבות

עימאד פארג'

המלצות לשיפור ולתיקון המצב הקיים:

ההמלצות שהועלו כללו הצעה לקורס הכשרה שהעובדים יעברו לפני התחלת עבודתם בענף הבנייה. נוסף על כך, תיושם הרתעה, וכן פיקוח ואכיפה של החוקים הקיימים הקשורים בבטיחות העובדים.

"התאונה היא באחריות קולקטיבית של כל מי שקשור אליה, באופן ישיר ובאופן עקיף. האמירה בעד ביטול רישיון הקבלן היא גישה שלילית, שאינה אפקטיבית, ויש צורך למצוא פתרון לקבלנים"

את הפאנל סיכמה לוס'י אהריש:

"הכנס הזה חיזק אצלי את מה שאני מאמינה בו: רק אם נשלב ידיים יחד, נאחד כוחות, נלמד מטעויות ולא נגלגל אחריות - ובעיקר אם נעבוד ביהד - נוכל ליצור שינוי. את הבית אנחנו בונים יחד, ועל כן, הבית הוא של כולנו. אם כולנו נילחם על הביטחון והבטיחות שלו יחד, הוא יוכל להיות הבית הכי בטוח וחזק שיש, תרתי משמע."

עו"ד גדיר ניקולא, ח"כ חאג' יחיא, מהנדס סלים לחאם

של הקבלן" וטען שזו גישה שלילית שאינה אפקטיבית, ויש צורך למצוא פתרון לקבלנים. הוא מתנגד לקנסות, אך רוצה שתהיה הרתעה והדרכה. לדעתו החברה הערבית נושאת באחריות לחנך וללמד את צעיריה על בטיחות בעבודה.

מיכאל כוכבי הביע את עמדתו בעד פתיחת חקירה לכל תאונה, ואמר כי יש לשאוף לאפס תאונות עבודה ולא רק להפחיתן.

"ריבוי תאונות העבודה נוצר מסיבות אידאולוגיות וכלכליות. כלכלת המדינה היא כלכלה ניאו-ליברלית, שאינה תומכת במעמד החברתי הנמוך, אלא עובדת רק לטובת בעלי ההון. כך, פוחתות אפשרויות התשלום עבור דירות וזה בא על חשבון העובדים הפשוטים."

השר כץ בקהל באי הוועידה